

енергійність. Завдяки музиці рухи дітей набувають емоційного забарвлення, стають більш чіткими і виразними.

Заняття музично-дидактичними іграми дозволяє дітям дошкільного віку полюбити музику, загострити сприйняття, розвинути музичний слух, почуття ритму, збагачують дітей новими музичними знаннями, розширюють їх музичний кругозір, розвивають творчу уяву та мислення.

У процесі ігрової діяльності формується творча уява дитини, проявляється його ініціатива і вигадка. Вихованці дошкільної установи передають характерні особливості персонажів, створюють цікаві композиції танців, імпровізують ігри, інсценують пісні. Для цього вони використовують різноманітні виразні засоби - мову, рухи, міміку, спів. Вони глибоко і щиро вірять в те, що вони зображують, Станіславський К. вважав, що артисту потрібно вчитися грати у дитини.[6]

Список використаних джерел та літератури

1. Базелюк О. Мультимедіа – технологія – мистецтво. *Мистецтво та освіта*. 2008 р. №3, с.16.
2. Богоявленская Д. Б. Сусоколова И. А. К вопросу о дивергентном мышлении. *Психологическая наука и образование*. 2006. № 1. С. 85 – 96; С. 85.
3. Брунер Дж. Процес обучения. Москва АПН РСФСР, 1962. 82 с.
4. Вплив музики на стан людини і на процеси формування особистості у дітей. URL:https://4ua.co.ua/psychology/ta3bc79b43b89521316d26_0.html (дата звернення: 07.11.2021)]
5. URL : <https://www.creativeschool.com.ua/blog/rol-muzyky-u-vyhovanni-osobystosti/>] (Дата звернення 12.11.2021)
6. URL: http://ni.biz.ua/11/11_4/11_42227_istoricheskij-obzor-po-probleme-muzikalnogo-vospitaniya-detey.html] (Дата звернення 12.11.2021)
7. URL:<https://osvita.ua> (дата звернення: 12.11.2021)]
8. Садовенко С. Весняний віночок українських традиційних народних дитячих музичних ігор. *Дитячий садок* квітень 2011, с. 76

Клімкіна Н.Г.,

кандидат педагогічних наук,
старший викладач кафедри педагогіки та психології
ХОІППО

Постать святого Йосифа як гідний приклад для наслідування у батьківській практиці сьогодення

У статті розглядається постать святого Йосифа, його духовні чесноти, які гідні наслідування в бурхливому сьогоденні для батьків. Аналізуються дані про те, в які періоди є дуже важливими вплив батька та матері на становлення особистості дитини.

Ключові слова: вторинна сім'я, духовність, проблеми, вплив батька, вплив матері.

Центр дослідження суспільства на радіо НВ оприлюднив нещодавно дані про те, що: 61% українців вірять у Бога; у 15% релігія перемагає в науці. Тож пропоную дещо повернутися до духовності. [4]

У своєму Апостольському листі «Із серцем Батька» Папа Римський Франциск спогадує 150-річчя проголошення святого Йосифа Обручника покровителем вселенської Церкви. З цієї нагоди від 8 грудня 2020 року до 8 грудня 2021 року відзначався «Рік святого Йосифа». Отже, дата закінчення цього року припадає саме сьогодні.

«Улюблений батько, батько в лагідності, слухняності та гостинності; батько працьовитий, з креативною мужністю, завжди в тіні» – такими словами Папа Франциск описує у ніжній та зворушливій формі постать святого Йосифа.

Варто відмітити, що апостольський лист з'явився в непрості часи: часи пандемії Covid-19, яка, як пише Папа, змусила усвідомити цінність простих людей, тих, які перебуваючи в тіні, щодня проявляють терпеливість і вселяють надію, поширюючи співвідповідальність. Вони подібні до святого Йосифа, «людини, що залишається непоміченою, людини щоденної присутності, розсудливої та прихованої». Однак «його роль в історії спасіння залишається неперевершеною».

Святий Йосиф, у дійсності, конкретно виразив своє батьківство «вчинивши своє життя приношенням себе в любові, відданим на служіння Месії» і завдяки цьому «він завжди був улюбленим серед християнського людю». У ньому «Христос побачив Божу ніжність». Вселенський Архiereй підкреслює, що «тільки ніжність врятує нас від діл Лукавого» і, приймаючи Божє милосердя, особливо в Таїнстві примирення, ми можемо пережити «досвід істини і ніжності». Святий Йосиф також є батьком слухняності Богові: він рятує Марію та Ісуса і навчає свого сина «сповняти волю Отця».

Покликаний Богом служити місії Ісуса, він «співпрацює у великому таїнстві відкуплення і справді є служителем спасіння».

Святий Йосиф також є «батьком, який вчить приймати»: «він приймає Марію без будь-яких попередніх умов», що за словами Папи Франциска, є прикладом для наслідування у сьогодишньому світі, «в якому є очевидним психологічне, словесне та фізичне насильство над жінками». Обручник Марії, довіряючи Господеві, приймає також у своєму житті навіть ті події, яких не розуміє, залишаючи остеронь будь-які міркування і знаходячи внутрішній мир! Внутрішній мир є дуже важливим у душі кожної людини і сьогоди. І якщо людина не має внутрішнього миру, то зазнає різноманітних митарств, перебуваючи у пошуку цього миру. Кожен обирає свій спосіб пошуку: хто звертаючись до священника, хто до психолога, хто накопичуючи багатства земні, а хто в пошуках розваг ще більшої шкоди завдає своїй душі.

Повертаючись до образу святого Йосифа, зауважимо ще на наступних чеснотах цієї людини. Духовне життя Йосифа – це «не шлях, який шукає пояснення, а шлях, який приймає», але це не означає, що він «пасивно змирився». Навпаки: його дії – «мужні і сильні», бо, маючи «силу Святого Духа», він «сповнений надії», він знає, як «створити простір для суперечливої, несподіваної, невідомої частини існування». Через святого Йосифа Бог наче повторює нам: «Не бійтеся!» бо «Віра наповнює змістом кожну радісну чи сумну подію» і допомагає нам усвідомити, що «Бог може звеліти квітам прорости серед скель». Мало того: Йосиф не шукає «коротких шляхів», а виходить назустріч дійсності «з розплющеними очима, беручи за це особисту відповідальність». Тому його здатність приймати «спонукає нас приймати інших, всіх без винятку, такими, як вони є», та ставитися з «особливою прихильністю до слабких». Вникаючи в образ духовної постаті – розуміємо наскільки важливим є культивування цих чеснот у сучасних батьків і у сучасному суспільстві.

Повертаючи увагу до апостольського листа «Із серцем Батька», хочемо відмітити креативну мужність святого Йосифа, яка, передусім, проявляється в подоланні труднощів і спонукає людину знайти в собі несподівані ресурси. «Тесля з Назарету, – пояснює Папа, – знає, як перетворити проблему на можливість, завжди ставлячи на перше місце довір'я до Провидіння». Він стикається з «конкретними проблемами» своєї сім'ї, як і всі інші сім'ї у сучасному динамічному світі.

Йосиф, чесний тесля, який працював «для того, аби забезпечити для сім'ї прожиток», вчить нас «цінності, гідності та радості», що випливає з можливості «їсти хліб, який є плодом власної праці». В цьому контексті Папа Франциск підкреслює важливість праці, зазначаючи, що вона стала «нагальною соціальною проблемою» навіть у країнах з високим рівнем добробуту. Папа зазначає, що праця «надає гідності», «стає участю в самій справі спасіння» і «можливістю реалізації» для себе та для своєї сім'ї, яка є «первинним ядром суспільства».

Той, хто працює, співпрацює з Богом, оскільки стає «наче творцем світу та реальності, що нас оточує».

Аналізуючи інше джерело: твір польського письменника Яна Добрачинського «Тінь Отця», Наступник святого Петра описує Йосифове батьківство для Ісуса як «тінь на

землі Небесного Батька». Адже відоме прислів'я, що «Батьками не народжуються, ними стають!». «Дбаючи про дитину», ми відповідаємо за її життя. На жаль, у сучасному суспільстві «діти часто залишаються сиротами» навіть при живих батьках, тому що батьки не здатні «передати дитині життєвий досвід», не затримуючи її або володіючи нею», а вчиняючи «здатною вибирати, бути вільною і залишати батьківський дім».

У цьому сенсі святого Йосифа називають «найчотливішим», що є «протилежністю до володіння», бо він, власне, знав, як любити, даючи надзвичайну свободу, він знав, як відійти вбік, аби поставити в центрі свого життя не себе самого, а Ісуса та Марію. Його щастя полягало в «даруванні себе»; ніколи не розчарований і завжди довірливий, Йосиф мовчить, не нарікає, а робить «конкретні жести довіри». Тому за словами Папи, його постать є дуже добрим прикладом для сьогоdnішнього світу, який «потребує батьків і відкидає панів», відкидає тих, хто плутає «авторитет з авторитаризмом, служіння з прислужництвом, дискусію з гнобленням, милосердя з поблажливостю, силу із нищенням». Справжній батько – це той, хто відмовляється від спокуси жити «життям своїх дітей» і шанує їхню свободу, оскільки батьківство, прожите в повноті, вчиняє самого батька «непотрібним», коли «дитина стає автономною і сама прямує життєвими стежками». За словами Святішого Отця, батьківство ніколи не означає «володіння», а є «свідченням вищого батьківства», батьківства «Небесного Отця». [1]

Отже, духовність є дуже важливою у сьогоdnішньому світі та становленні сучасних сімей. Обґрунтуємо це ще одним дослідженням. На підставі проведеного дослідження Мерседесом Арзу Уілсоном (президентом фонду «Сім'я Америки»), які представлені у книзі «Шлюбний край» (Czestochowa) у 2015 р., 120 с. наведено такі статистичні дані:

У цивільному зв'язку 1 пара з двох розлучається;

У шлюбі церковному без релігійних практик 1 пара з трьох розлучається;

У шлюбі церковному, сім'я, що відвідує службу Божу лише в неділю – 1 пара з 50 розлучається;

У шлюбі церковному, сім'я, що відвідує службу Божу та проводить спільну щоденну молитву - 1 пара на 1429 пар розлучається. [6]

Сучасниця психолог Наталія Ломоносова на одній із передач на радіо НВ, аналізуючи проблеми, які виникають у сім'ях, говорить про те, що коли у сім'ях не вміють домовлятися, то зазвичай може з'явитися «третя» сторона: алкоголь, коханець, коханка, подружка, друг, плітки один про одного. І лише питання часу, коли така сім'я розпадеться. [3]

Коли сім'я розпадається, проблеми можуть збільшуватися. Професор університету Ховарда Стефан Баскервиль зауважує: «Почти каждая крупная патология связана с безотцовщиной. Тяжкие преступления, злоупотребление алкоголем, наркотиками, подростковая беременность, самоубийство - все более сильно связаны с безотцовщиной, чем с каким-либо другим отдельным фактором».

Тепер давайте спробуємо поглянути на важливість впливу батьків на розвиток та становлення дитини, згідно її розвитку:

Вплив матері	<i>1 рік</i>	Близькість, формується довіра або недовіра.
Вплив матері	<i>2 роки</i>	Незалежність або нерішучість
Вплив матері	<i>3 роки</i>	Незалежність або нерішучість
Вплив матері	<i>4 роки</i>	Працелюбність або почуття неповноцінності
Вплив матері	<i>5 років</i>	Сильні сторони особистості
Вплив батька	<i>6 років</i>	Емоційна захищеність

Вплив батька	<i>7 років</i>	Уміння дитини
Вплив батька	<i>8 років</i>	Розвиток тіла, душі та духу дитини
Вплив батька	<i>9 років</i>	Статева сфера
Вплив батька	<i>10 років до 11 років</i>	Особистість (формуються переваги у цінностях та щодо друзів)

Наступна інформація з цього ж джерела стосується роздумів про те, які люди є визначальними у впливах на становлення особистості[5]:

Вплив матері	<i>Від 1 року до 5 років</i>	На інтелектуальний розвиток дитини.
Вплив батька	<i>Від 6 років до 8 років включно</i>	На формування базових умінь дитини
Вплив батька	<i>Від 9 років до 11 років включно</i>	На фізичний розвиток
Вплив ровесників	<i>Від 12 до 18 років включно</i>	На соціальне становлення
Вплив батька	<i>Від 19 років до 21 року включно</i>	На особистісне становлення
Вплив культури	<i>Від 22 років до 25 років включно і надалі до зрілості</i>	На професійну підготовку

Як бачимо, вплив обох батьків на процеси становлення, виховання дитини є просто колосальним. І якщо сім'я розпадається, то діти зокрема багато чого не до отримують. Вибір, звичайно що залишається за батьками: виховувати дитину чи дітей у неповній сім'ї, чи спробувати утворити вторинну сім'ю.

Вторинна сім'я – це сім'я, створена обома, чи одним із подружжя [2].

Опитування проведене у двох групах слухачів у складі 27 чоловік свідчить, що не у всіх вчителів є довіра до вторинної сім'ї. (Одна третя педагогів не довіряють) і не всі опитувані наважилися б таку сім'ю створити. (Лише троє людей з десяти опитуваних наважилися б на такий крок).

Рекомендовано для кращого забезпечення співпраці освітнього закладу із вторинними сім'ями однозначно що здійснювати індивідуальний підхід. Приділяти час та увагу спілкуванню з тими дітьми, які нещодавно увійшли до вторинних сімей, аби упередити випадки пов'язані з насиллям. Опитані слухачі (40% респондентів) зізналися, що їм знайомі випадки, коли вторинні сім'ї стають досить успішними в плані виховання дітей, побудови взаємостосунків і діти у взаємодії з новим «батьком», чи з новою «матір'ю» компенсують нестачу спілкування та взаємодії, які були при неповній сім'ї. А загалом при співпраці із сучасними сім'ями варто використовувати інноваційні діалогічні підходи. При роботі із вторинними сім'ями зокрема рекомендовано використовувати наступні форми соціальної роботи: сімейні клуби, конкурси, походи, вікторини, змагання, курси сімейного бізнесу[2].

Список використаних джерел та літератури

1. URL:<https://vaticannews.va> (дата звернення 19.10.21).
2. Лекція 1 URL:<https://studfile.net> (дата звернення 28.11.21).
3. URL:<https://lomonosovanatalia.com> (дата звернення: 16.11.2021).
4. URL:<https://radio.nv.ua> (дата звернення: жовтень 2021).

5. URL: <https://WWW.fb.com/golovanov.r> (дата звернення: 6.08.2019).
6. Шлюбний край (Czestochowa) Мерседес Арзу Уілсон 2015 р., 120 с.

Ковальчук О.Л.,
старший викладач циклової комісії суспільних дисциплін,
методист Хмельницького політехнічного фахового коледжу
Національного університету «Львівська політехніка»

Ментально-когнітивне навчання студентів в умовах дистанційного формату та проблеми академічної доброчесності

Основа сучасної ментальної освіти – впровадження конкретних інновацій, які допоможуть адекватно реагувати на виклики сьогодення. Зокрема – це дистанційне навчання, налагодження зв'язку: вчитель - здобувач освіти. Зараз особливо актуальні морально-етичні та ментальні особливості навчально-виховного процесу.

Ключові слова: когнітивність, спілкування, комунікація, діалог, мотивація, дистанційне навчання, мережевий етикет.

У процесі педагогічного спілкування непомітно для викладача можуть виникати різноманітні труднощі, які ускладнюють сприйняття інформації студентами, унеможливають адекватні їх когнітивні, поведінкові реакції. Такі труднощі кваліфікують як комунікативні бар'єри (бар'єри в комунікації) [1, ст.56].

Роль викладача дуже важлива, адже він повинен допомогти студентові повірити в свої сили та можливості, зрозуміти цілі та завдання навчання, особливо дистанційного. У такому разі воно стає більш умотивованим, оскільки викладач відчутно посилює мотивацію під час зворотного зв'язку та застосовує засоби формування й закріплення навичок студентів [2, ст.24].

Спілкування – це процес взаємодії та взаємин суб'єктів (особистостей, соціальних груп), під час якого відбувається взаємний обмін діяльністю, інформацією, емоціями, оцінками, знаннями, навичками, вміннями, а також вольовий контакт. Григорій Сковорода вважав, що суспільство, де кожен, спілкуючись з іншими, реалізує свої природні обдарування, можна побудувати тільки за допомогою освіти і самопізнання [3, ст.10].

Найголовніші якості педагога не обмежуються знаннями свого предмета. Він – умілий комунікатор. Комунікативна поведінка педагога, заснована на його коректності, вимогливості до себе й учнів, стимулює пізнавальний інтерес, мотивацію процесу навчання. Продуктивна комунікативна поведінка сприяє створенню в процесі навчання ділової атмосфери, налаштовує на взаємодію, ритмічність у роботі [3, ст.51].

Дистанційне навчання є процесом взаємодії між людьми (викладачами і студентами), ізольованими у просторі. Наслідком цього є особливо організована поведінка учасників взаємодії, яка залежить від характеру відносин, дистанції між ними і може бути представлена у формі діалогу. Основне завдання дистанційного навчання полягає у стимулюванні дидактичного діалогу студента з матеріалом курсу. Ефективність діалогу між викладачем і студентом обумовлюють: зміст курсу, фактори середовища (розмір навчальної групи: діалогів буде більше між викладачем і одним суб'єктом навчання, ніж між групою); мова діалогу, засоби комунікації (якщо обмін інформацією між викладачем і студентом здійснюється за допомогою електронної пошти, діалог уповільнюється і є високо структурованим, бо відбувається у письмовій формі; інтенсивність діалогу вища при навчанні за допомогою телеконференцій, у процесі яких викладач відповідає на запитання студентів, які зі своєї ініціативи збагачують діалог). [4]

Поширеною формою спілкування у процесі дистанційного навчання є внутрішня дидактична розмова (керований дидактичний діалог), за належного моделювання якої можна досягти високої якості засвоєння матеріалу. Керований дидактичний діалог між викладачем і студентом має здійснюватися у формі інструкцій, які містять припущення